

SARI SUVANTO

---

SUKKASET  
SUUREKSI  
ILOKSI

---

MOREENI  
HELSINGISSÄ KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

*Otavan Kirjasäätiö, Karjalan Sivistysseura ja  
Kansan Sivistyssäätiö ovat tukeneet kirjailijan työtä.*

© Sari Suvanto ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2021  
Ohjeiden kaupallinen käyttö on kielletty ilman tekijän lupaa.  
Palautetta kirjasta voi lähettää osoitteeseen palaute.moreeni@otava.fi.

Neulemallit, ohjeet ja kaaviot: Sari Suvanto  
Graafinen suunnittelu ja taitto: Satu Kontinen  
Valokuvat: Riikka Hurri, paitsi  
s. 44, 52, 93 ja 98 Jyri Keronen  
s. 16, 32–33, 77, 79, 90 ja 97 Lempi Suvannon kotialbumi  
s. 14–15 Museovirasto, Historian kuvakokoelma/Karjalan Liiton kokoelma  
s. 53 Backman Impi, Museovirasto, Historian kuvakokoelma/Karjalan Liiton kokoelma  
s. 76 Sot.virk. Göte Vainio, Sotamuseo  
s. 112 Pietinen, Museovirasto, Historian kuvakokoelma/Pietisen kokoelma  
s. 125 Museovirasto, Historian kuvakokoelma/Kustannusosakeyhtiö Otavan kokoelma  
s. 126–127 Museovirasto, Historian kuvakokoelma/Karjalan Liiton kokoelma

ISBN 978-951-1-41145-1

**OTAVA**  
**KIRJAPAINO**  
Keuruu 2021



# Sisällys

Alkusanat	7
Neulesanastoa ja -tekniikkaa	10
Kantapään ohjeet eri silmukkamäärille	12
Vaihtoehtoja lankoihin	13
LEMPI	18
ILJA	24
MARIA	36
MIKKO	40
ELSA	44
ANNIKKI	54
EEVA	58
KATRI	64
LEA	70
LEO	80
PEKKA	86
SINIKKA	92
SAIMI	98
HILKKA	102
PAULA	106
PAULI	114
Kiitokset	128



# Alkusanat

Sukkaset suureksi iloksi on rakkaudella rakennettu, kirja neulojille elämäntapaneulojalta. Kirjan ohjeet ovat monipuolisia – niissä on sukkamalleja miehille ja naisille sekä useampia erilaisia neuletekniikoita. Jotkut ohjeet vaativat kärsivällisyyttä ja toiset ovat helpompia. Kaikki sukat on neulottu pehmoisesta suomenlampaan villasta.

Sukkamalleissa on vahvasti esillä perinteen siirtäminen eteenpäin ja myös sen muuntuminen uudeksi, tähän aikaan sopivaksi. Punaisena lankana ja innoituksen lähteenä kulkee Impilahden Sumerian kylästä kotoisin oleva Suvannon (aik. Filipoff) suku. Suvannot asuivat perimätiedon mukaan jo 1500-luvulta lähtien Impilahdella, ja viimeisimpien sotien jälkeen uusi kotipaikka löytyi Pohjois-Karjalasta. Lapsuuteeni kuuluivat läheisesti komeat, ylväät ja huumorintajuiset tädit ja sedät, perhejuhlia, serkkuja vilistämässä siellä täällä, paljon puhetta ja naurua sekä ylpeyttä ja kaihoa omasta nyt rajan taakse jääneestä kotipaikasta.

Olen suunnitellut sukkamalleja, jotka kuvaavat sukuni jäseniä henkilöinä pohjautuen omiin muistoihini ja suvun valokuvaan yhdistettynä perimätietoon. Lisäksi olen hyödyntänyt historiallisten museoiden kokoelmia sekä Lempi-mummoni tekstiili-, virkkaus- ja neulekokoelmaa. Kirjassa on nimikkomallit Suvannon perhekunnalle eli isäni vanhemmille, sedälle ja tädille sekä isäni 12-päiselle sisarusparvelle. Välillä ohjeita kehitellessä ja miettiessä on tuntunut, kuin esiäidit olisivat samalla kuiskutelleet korvaan, miten mallin pitäisi muotoutua ja yhtäkkiä se on sujahtanut vauhdilla valmiiksi kuin itsestään. Olen siis sukeltanut syvälle Suvantoon ja lopputulos on taiteellisen työn kautta syntynyt kokonaisuus koostuen useasta elementistä, jotka on yhdistetty rakkaudella.

Kädentaidot ovat kuuluneet aikanaan kiinteästi normaaliin arkeen, käyttötavarat valmistettiin pitkälti kotona ja erityisesti talvisin siihen oli aikaa. Kummisetäni Pekka muistelee elämäkerrassaan aikaa Impilahdella seuraavasti:

”Isä (Ilja) teki suutarintöitä sekä perheelle että kyläläisille tuvan nurkassa. Mikko-setä teki tuvassa rekiä ja kelkkoja. Maria-täti ja äiti kehräsivät omien lampaiden villasta lankaa. Muistan, kun siskokset Elsa, Anna (Annikki) ja Eeva karstasivat villoja ja kehräsivät lankaa. Rukki hyrräsi talvi-iltoina jatkuvasti. Kaikki naiset ja tytöt, jotka osasivat neuloa, neuloivat villapaitoja, lapasia ja sukkia. Äiti (Lempi) ompeli kaikki vaatteet. Meille pojille äiti ompeli puserot ja housut, siskoilleni mekot. Käsitöitä pystyi talvi-iltoina Karjalassa tekemään, kun Sumeria-joen yläjuoksulla oli mylly, mikä teki sähköä koko kylälle. Sähkövalo oli meillä kotona koko sen ajan, kun minä muistan ja tästä syystä meillä oli helppo tehdä iltaisin käsitöitä talviaikaan.”

Oman mausteensa tuo myös Karjala, joka on Suvannon suvun kotikontu ja minulle sielunmaisema ja mielentila. Se on värikäs kuten ennen aikaan feresit<sup>1</sup>, koristeellinen kuten karjalaiset talot ja käspäikat<sup>2</sup>, rikas perinne, vihreä luonto ja aava kuin Laatokan selkä. Karjalaisuus tarkoittaa livakoita liikkeitä, huumoria ja naurua sekä jatkuvaa puheensorinaa, yhtäpitämistä, yhdessäoloa ja sitkeästi tekemistä. Mitä enemmän olen kahlannut läpi kirjoja ja seikkaillut netissä, sitä varmemmin on näkynyt myös käsitöiden kuvioiden kansainvälisyys. Tietyt kuviot kuten elämänpuut ja lintuaiheet ovat kansainvälisiä ja osoittavat miten asiat levisivät aikanaan kauppiaiden ja myös sotien myötä. Karjalaisiin käsitöihin on paljon yhdistynyt samoja elementtejä, joita näkee varsinkin slaavilaisen alueen ja pohjoismaiden teksteissä ja neuleissa. Alueen sijainti kahden kulttuurialueen välissä on mahdollistanut vaikutteita monesta suunnasta.

Kirjan tekstissä esiintyvät karjalankieliset lainaukset ovat *Impilahden karjalan sanakirjasta* (toim. Matti Punttila).

Toivon, että kirjan ohjeista löytyy sopivaa neulottavaa, sukkaset sujahtavat varpaita lämmittämään ja ovat suureksi iloksi käyttäjille.

SARI SUVANTO  
FB LANGAN RYTM I  
@LANGANRYTMI

<sup>1</sup> Feresi = karjalainen kansanpuku

<sup>2</sup> Käspaikka = karjalankielinen nimitys pitkälle ja usein koristeelliselle liinalle, jota nykyään käytetään usein ikonien koristeena. Alun alkaen käspaikka on ollut monikäyttöinen liina.

# Neulesanastoa ja -tekniikkaa

Olen antanut omien neulontamieltymysteni ohjata myös ohjeiden rakentamista. Kaikki sukkamallit neulotaan varresta varpasiin ja tossut tasoneuleena. Kantapäänä on suurimmaksi osaksi yleisesti käytetty hollantilainen kantapää, samoin kaikissa kirjan sukkaohjeissa on kärjessä yleisesti käytetty nauhakavennusta.

Mummoni Lempin sanontoja oli ”kinnas käypä ja sukka suurenlainen” ja oma neulontafilosofiani soveltaa tätä ajatusta. Kun sukan tekee juuri sopivaksi, se muotoutuu käyttäjän omaan jalkaan oikein ja sukkaa käytettäessä neulepinta aina hieman väljenee.

## HUOMIOITAVAA

Ohjeet on tehty napakalle käsialalle, joten on hyvä tarkastaa mallitilkun avulla oman käsialan neulontatiheys ennen aloittamista. Mallitilkku on erityisen tärkeä, mikäli käytössä on muu kuin ohjeenmukainen lanka. Sukkapuikkojen valinnalla voi vaikuttaa neuletiheyteen.

Kaavioiden merkkien selitykset ovat kaavioiden yhteydessä. Yksittäisiä malleja koskevat lisäohjeet ovat ohjeiden yhteydessä.



## NEULESANASTOA JA OHJEISSA KÄYTETTYJÄ LYHENTEITÄ

\*-\*: Tähtien välissä oleva ohje toistuu.

**2 o yht:** 2 oikein yhteen

**2 n yht:** 2 nurin yhteen

**ainaoikea:** Edestakaisneulos. Tasona neulottaessa neulotaan koko ajan vain oikeita silmukoita kaikilla kerroksilla. Suljettuna neuleena neulottaessa joka toinen kerros tehdään oikeaa ja joka toinen nurjaa. Ainaoikea neulos näyttää oikealla ja nurjalla puolelta samalta.

**ei silmukkaa:** Kaaviossa harmaalla merkitty tyhjä ruutu. Sillä kohdalla ei ole silmukkaa, se on esimerkiksi kavennettu pois edellisellä kerroksella. Silmukoita on puikoilla siis vähemmän kuin koko kaaviossa on leveydeltä ruutuja ja tämä merkitään tyhjällä harmaalla ruudulla, jota ei neulota tai nosteta neulomatta puikolle. Se ohitetaan ja siirrytään seuraavaan neulottavaan silmukkaan.

**kaavion keskikohta:** Kaavion keskikohta on merkitty suurempiin kaavioihin ja sitä voi käyttää hyväksi esimerkiksi siinä, miten jakaa silmukat puikoille. Monet neulojat ryhmittävät silmukat puikoille oman mieltymyksen mukaan, itse esimerkiksi tykkään jättää nurjan silmukan neulottavaksi puikon lopussa eikä alussa.

**kavennuskerros:** Kerros, jossa ohjeessa mainitut kavennukset neulotaan.

**kr:** kerros(ta)

**lk:** Langankierto. Langankierto voidaan tehdä taka- tai etukautta. Takakautta tehtävässä langankierrossa vie lanka oikean puikon yli takaa eteen ja alakautta takaisin taakse. Etukautta tehtävässä langankierrossa vie lanka oikean puikon ali työn eteen ja yläkautta takaisin taakse.

**mallikerta:** Toistuva osa (esim. pitsi-, pinta-, kirjo-neule- tai palmikkokuvio) ohjeessa tai kaaviossa. Mallikerta ilmaistaan ohjeissa kirjoittamalla se \*-merkkien väliin ja merkkien väliä toistetaan,

kunnes ohjeessa toisin mainitaan. Kaavioissa mallikerta on tarvittaessa merkitty erikseen.

**n:** nurin

**neuletiheys:** Silmukoiden ja kerrosten määrä tietyllä alueella. 10 cm x 10 cm on yleisesti käytetty.

**neulo kiertäen:** Neulo langankierto tai puikolle nostettu edellisen kerroksen silmukoiden välinen lanka kiertäen niin, että langankierto menee ristiin ja muodostaa silmukan, joka neulotaan oikein tai nurin.

**neulo takareunasta:** Työnnä oikea puikko läpi silmukan takareunasta ja neulo se muuten normaalisti. Takareunasta neulottu silmukka on tiukempi kuin normaalisti neulottu.

**nosta nurin neulomatta:** Silmukka nostetaan puikolle niin, että oikea puikko viedään silmukkaan samalla tavalla kuin nurjaa neulottaessa ja siirretään neulomatta oikealle puikolle.

**NP:** nurja puoli, valmiin neuleen piiloon jäävä sisäpuoli

**o:** oikein

**OP:** oikea puoli, valmiin neuleen ulospäin näkyvä puoli

**puikkojen numerointi:** Sukkapuikkojen järjestys merkitään numeroilla 1–4. Kerroksen vaihtumiskohta ilmoitetaan ohjeissa puikkojen numeroinnin avulla.

**s:** silmukka(a)

**sileä neule:** Neulotaan oikealla puolella kaikki silmukat oikein ja nurjalla puolella kaikki silmukat nurin. Suljetussa neuleessa sileällä neuleella kaikki silmukat neulotaan joka kerroksella oikein.

**sm:** silmukkamerkki

**suljettu neule:** Neulo puikoilla putkena ilman kääntymistä eri kerroksilla.

**tasoneule:** Neulo kahdella puikolla edestakaisin.

**välikerros:** Kerros tai kerrokset, joita neulotaan työssä esimerkiksi kavennusten välissä.

**ylivetokavennus:** Nosta 1 s oikein neulomatta, neulo 1 s oikein ja vedä nostettu s neulotun yli.

# Kantapään ohjeet eri silmukkamäärille

Kirjan ohjeissa on pääosin käytetty ns. hollantilaista kantapäätä, joka on yleinen sukkiin neulottu kantapää. Kantapään kokoa voi joskus joutua muuttamaan ohjeessa mainitusta varsinkin, jos käytetty lanka ei ole samaa kuin ohjeessa tai neulotun jalkaterän kokoa muunnetaan. Tässä on ohje hollantilaiseen kantapähän, kun neuleessa on 12 (13) 14 (15) 16 s / puikko.

## KANTALAPPU

Aloita kantalappu neulomalla oikein samalle puikolle kahden puikon silmukat 24 (26) 28 (30) 32 s.

Jätä muut silmukat odottamaan ja käännä työ.

Nosta 1. s neulomatta ja neulo loput silmukat nurin.

Käännä työ.

### Vahvistettu neule:

1. krs OP: \*Nosta 1 s neulomatta, 1 o\*, toista \*-\* kerros loppuun.

2. krs NP: Nosta 1. s neulomatta ja neulo muut s:t nurin.

Toista näitä kahta kerrosta yhteensä 12 (13) 14 (15) 16 kertaa eli 24 (26) 28 (30) 32 krs.

## KANTAPOHJAN KAVENNUKSET

Jatka samaa vahvistettua neuletta kuin edellä kantalapussa.

Neulo työn oikeasta reunasta alkaen vahvistettua neuletta, kunnes toisessa reunassa on jäljellä 9 (10) 10 (11) 11 s, tee ylivetokavennus ja käännä työ.

Nosta 1. s neulomatta, neulo 6 (6) 8 (8) 10 s nurin ja neulo 2 n yht, käännä työ.

Nosta 1. s neulomatta, neulo vahvistettua neuletta, kunnes on jäljellä 8 (9) 9 (10) 10 s, tee ylivetokavennus.

Jatka kavennuksia kuten edellä siten, että sivusilmukat vähenevät koko ajan ja keskiryhmän silmukat pysyvät samana eli 8 (8) 10 (10) 12 s.

Kun sivusilmukat loppuvat, neulo kantalapun silmukat vielä oikein ja jaa samalla kahdelle puikolle 4, 4 (4, 4) 5, 5 (5, 5) 6, 6 s.